

Magyar Ország.

A' Soproni Tanulók közzül, egy kis Társaság állott öszve olly nemes szándékból, hogy magát nemzeti Nyelvében, eggyesített erővel annál előmeneterelesebben gyakorolhassa. Hogy mi ezen dítséretre méltó igyekezetet, tőlünk kitelhetőképven elő mozdíthassuk, kívántunk hazafiúi köteleffségünkhöz képest, az említett kis Társaságnak néhány szép Magyar Könyvetskékkel, 's Munkáinknak első Szakasszával kedveskedni; 's egyszersmind meg kértük, hogy bennünket jeles foglalatosságairól tudósítani ne terheltesse. Meg is tselekedte következendő szép Levelének hozzáunk lett borsátása által:

„Imhol a' kívánt Tudósítás, a' mi kis Társaságunkról, mellyhez az Úrak olly meg hálálhatatlan jósággal viseltettek, 's közelebb is annak mivólta felől értekezni méltóztattak: — A' mióta bennünket a' Tudományoknak ide való műhelyébe vezérlett az Isteni Gondviselés: leg nagyobb gyönyörűségünket kerestük szakadatlanúl, 's találtuk is mindúntalan az egymással való Társalkodásban. Hátra sem hagytuk jól gyermeki esztendeinket, hogy már, tsekély tehetségeinknek eggyesítése, 's kevés tudományunknak egymással való hív közlése által, el kezdtük magunkat tökéletesíteni. A' ki közzülünk többet értett ez vagy ama' Tudományhoz: az, abban barátságosan oktatta bizonyos óránként több Pajtásait. Ezen közre dolgozás nagy ösztön 's eszköz vólt mindnyájunknak, az iparkodásra és boldogulásra; 's alkalmatosság, némelly új nyelveknek is meg tanulá-

Z z

sá-

sára. Együtt gyakoroltuk magunkat, együtt győztük meg a' nehézségeket, 's együtt éreztük osztán a' győzés' örömét is. Így mentünk előbb előbb a' Tudományokban; így nevedett, az idővel együtt, értelmünk is. — Minekutánna pedig az Uraknak, a' *Komáromi T. Társaságnak*, 's más megbetsülhetetlen buzgó Hazafiaknak szép munkáik egész erőben fel gerjesztették volna bennünk Nemzetünk 's Nyelvünk érántt a' hazafiúi forró érzéseket: arra is el szántuk magunkat, hogy különösen Anyai Nyelvünknek annál szerentséssébb elő menerellel való tanulásáról, 's nagyobb tökéletességre lehető viteléről, egyesített erővel és szorgalmatossággal gondoskodjunk. Egyenesen e' végre állott öszve Mártz. 20-dikán kis Társaságunk: Nem járhatott 's nem is járt olly fellengősen képzelődésünk, hogy mi valamely Hazánkat dicsőítő munkához kezdjünk; tsupán a' vólt tzelünk, hogy Nyelvünket vólraképpen meg tanulhassuk, 's azon, a' jó ízlésnek regulái szerént való írásra magunkat jó eleve el készíthessük. Meg írtuk rövideden, hogy 's miképp' intézük igyekezetünket; mellyet olly bizodalmas kérésünk mellett tselekezzünk, hogy az Uraknak bölts ítéleteket, foglalatosságunknak ki tsináltt fora 's folyamataja éránt, ki nyerhessük. — Leg először is fel kellett írásba tenni minden Társnak, mitsoda utat gondol ő leg egyenessebbnek, tzelünknek bizonyosan 's szerentséssen lehető elérésére. E' meg lévén, *Kis Társunk* értelmére állottunk mindnyájan; melly is ide ment ki rövideden: „Olvas-
son

fon meg ki ki egy két jó Könyvet, előbb ugyan közönségesen a' Nyelvről, jó ízlésről, 's írás módjáról; annakutánna pedig különösen a' Magyar Nyelv' természetéről, 's annak szépségeiről. Abból, a' mit olvasott, tegye írásba a' jegyzésre méltó dolgokat, 's azokat öszvegyülésünkör olvassa fel. Az ekként fel olvasandókból szedjük ki egyesített itélettel azokat, a' melyekből egy rövid, de a' mennyire lehet tökéletes útmutató tellyen arra: hogy' kelleffék jól, tisztán 's szépen magyarul írni. Azután, vegyünk elő mind más, mind kivált Magyar Nyelven készült némelly remek munkákat; azokat figyelmetessen olvassuk meg; vonjuk ráhára, 's felölök írjuk meg, a' mint gyengességünk engedi, itéletünket. — Továbbá, készítsünk Felelereket ezen két fontos Kérdésekre, úgymint: Miben áll 1. minden Nyelvnek, különösen pedig a' Magyarának tökéletessége? 2. A' Fordítás mestersege? — E' meg lévén, úgy kezdjünk osztán mind más nyelvekből való fordításhoz, mind pedig saját gyakorlásinkhoz; a' melyekben im' e' következendőkre vigyázzunk: 1. A' könnyebbeken tegyük első próbáinkat; 2. fő izélünk benne a' legyen, hogy ízlésünket mind inkább inkább javítsuk, érzéseinket nemesítsük, 's a' dolgokról itéletet hozó tehetségünket gyarapítsuk. — **Törvény:** Senki ne izenvedteffék meg közöttünk, a' kit igyekezetünkhöz kívánczó buzgóság nem elevenít. — Ezek valának a' mi kis Társaságunk' foglalatosságainak sinór mértékei. Öszve gyülekezésünknek napjául Szombator

Z z z

ren-

rendeltük. Érezzük, hogy eddig való szorgalmaskodásunk sem volt hiábán való. Azt sajnáljuk, hogy 3 kedves Társainktól, úgymint *Hrabovszki* Istvántól, *Halasi* Mihálytól, és *Német* Lászlótól idő nap előtt megfosztattunk. Az elsőt t. i. fő T. Attya Ura maga mellé vette; a 2-dik sok foglalatossága miatt rőlünk bútsút venni kéntelenítettett; a 3-dik pedig *Korona* őrző Vitézzé lett. Ez ugyan szentül fogadja, hogy *Buda* lármája sem hagyhatja vele félbe el kezdett munkáknak folytatását: de csak ugyan tudjuk, hogy még sem mehet úgy ezenül dolgunk, a mint ohajtottuk 's reményeltük.

Ezen Levélnek bé rekesztő sorait, a' kis Társaság' 3 érdemes Tagjainak, úgymint N. *Német* László, *Potyondi* László és *Kis* János Uraknak betses írásokkal együtt nagy örömmel ide iktattuk volna; hanemha mi magunk volnánk azoknak Tárgyaik, 's olly dicséretet ruháznának reánk, melyeket hogy voltaképpen meg érdemelhesünk, fokot kell még addig izzadnunk. — A' kis Társaságnak méltó meg dicsérésére sem keresünk ölzve ez, vagy amaz kifejezéseket: meg dicséri azt eléggé fellyebb elő adott szándéka, és minden betsültre méltó foglalatossága, melynek követésére bársak több, nagyobb és kisebb Oskolákban tanuló Hazánkiai fel ferkennének. Sok függ e' részben a' Tanítóktól, ha azok úgy előttök akarják Tanítóit 's Hazafiút szent körelességeket tartani; mint tartja a' Soproni Oskolának érdemes Tanítója T. *Raits* József Ur.

Pestről

Pestről, a' következendőket közlörte velünk egy nagy érdemű Hazafi:

„Ns *Abaújvár* és *Borsod* Vármegyéknek, Hazai Szent Kintsünk' Örizetére ki küldött Zászlóallyai, ezen hónapnak 19-dikén érkezének bé *Pestre*, és 21-diken, déli 12 órakor, a' *Budai* Fő Rendnek, nevezetesen Kardinális és Primas Ö Eminentziajának, 's az Ország Birájának jelenlétekben, ö Excell. M. B. *Orczy* László Úrnak intézeti alatt, a' *Pozsony* és *Nyitra* Vármegyei örálló Vitézeket fel váltották. Ez a' két Sereg, egygyüvé érkezvén Máj. 7-dikén *Pétezelen*, példás szomszédi 's hazafiúi barátsággal, olyképpen egyyezett meg, hogy a' szolgálatot ne külön, hanem egygyütt tegyék; mellyet minden érzékeny Hazafi annyival inkább becsülhet, mivel egyyk Vármegyének ugyan a' másik felett semmi elsősege nintsen: *Abaújvár* mindazáltal azért is, hogy az Ország Gyűlésein elébb szokott űlni, mind pedig azon okon is, hogy nékié, a' Korona örző Sereg' Fő Vezére, a' Fő Ispánja: itt, néminémű elsőseget reménylhetett volna. De szép ezen fellyül még az is, hogy sem a' Tiszti hivatalok' el osztásakor, sem a' köz Vitézeknek elébb vagy utóbb állításakor semmi visszálkodás, vagy ízerlen szó nem esett. A' ki állításban nem a' születes' vagy egyéb tekintet' fényesebb voltára, hanem leg inkább a' testnek természetére néztek egyedül, 's kész volt minden Vitéz el rendelés szerént állani; mert tudta azt, hogy, szokásaink és törvényeink szerént, a' gazdag és nem-gazdag Nemes között való egész külömbféget tsupán a'

a' tehetség teszi. Ezen eggyé vált Sereg-
nek Vezére volt M. *Keresztvári* Gróf *Csáky*
Antal Úr, Kir. Komornik, egykori *Abaúji*
Fő Ispán Gr. *Csáky* *Antal* Úr ő Excell. nak
második szülött Fija, 's *Kolostvári* Fő Ispán
Gr. *Csáky* *János* Úrnak Testvére. — *Aba-*
újni Kapitány: Idősebb *Fáy* *Mihály* Úr;
Hadnaggyai: *Komáromy* *Lajos*, és *Bónis*
György Urak; Zászlótartója: Ifj. *Fáy* *Mih.*
Úr; Vezér-Segédje: *Szentimrey* *Gábor* Úr;
Strázsamesterje: *Szirmay* *Péter* Úr; Tizedesei:
Thuránszky *László*, és *Bartay* *Ferentz*
Urak; Köz-Vitézei: *Korponay* *Imre*, *Vajda*
István, *Bónis* *Zsigmond*, *Sós* *János*, *Bazsó*
Pál, *Boronkay* *István*, *Darvas* *János*, *Czékus*
Pál, *Kazinczy* *Ferentz*, *Zombory* *Fer-*
rentz, *Márczy* *János*, *Jabroczky* *Mihály*,
Téglási *Pál*, *Putnoki* *Károly*, és *Kornis*
Péter Urak. — A' *Borsodinak* Kapitány: *Radvánszky*
Ferentz Úr, (a' ki katonai szol-
gálatjában, az, előtte futásnak indult és reá
pisztolyból lövő Prusszus Generális *Möllen-*
dorffot tulajdon kezeivel fogta el) Hadnaggyai:
Ragályi *István*, és *Dániel* *Sámuel*
Urak; Zászlótartója: *Törös* *Sámuel* Úr; Vezér-
Segédje: *Motsary* *Károly* Úr; Strázsamesterje:
Czikó *Mih.* Úr; Tizedesei: *Szepesi* *Ferentz*,
és *Lötsei* *Károly* Urak; Köz-Vitézei: *Ambrózi*
Jakab, *Szepesi* *József*, *Decsy* *Mihály*, *Dar-*
vas *Gedeon*, *Szepesi* *Sámuel*, *Szabó* *Gy.*,
Sándor *László*, *Nagy* *Ferentz*, *Okolitsányi*
János, *Motsári* *József*, *Motsári* *Pál*, *Do-*
bozi *István*, *Dapsi* *Imre*, *Zsebők* *János*,
Rátz *János*, *Papszáz* *György*, *Czékus* *Fer-*
rentz, *Plathy* *András*, *Kis* *Tamás*, *Puki*
Sám.

Sándor, *Majtényi* Jónás, *Veresmarti* László, *Bakó* Mihály, és *Gyurkó* Mihály Urak. — *Abaúj*nak öltözete: veres hajtókéjű's arany vitézkötésű Kalpag, kótsagrollal; világos kék Mente, arannyal és fekete báránnyal; veres Mellyrevaló's Nadrág; — Tsizmájok fekete; Tarsolyok veres, és rajta egy ki vontt magyar Kard, e' felett pedig a' Magyar Korona látszik; tzafrangjok világos kék, veres posztóba bé szegve, 's arany sujtással a' mértékletes illendőségig ki hányva. — *Borsodnak* Mentéje, Mellyrevalója, és Kalpagja, hasonló az *Abaújéhoz*; Nadrágja kék, tzafrangja veres; Tarsolyán pedig csak a' Magyar Korona vagyon. — A' Tiszteknek kezekben buzogány villog; vállokról pedig, valamint a' köz Vitézekéről is, a' meg hóltt Fejedelem után viseltt gyászfátyol fityeg; 's kardjaiknak markolatján ezüst rojt veres és zöld fonatékkal tsüng.

„*Zemplénynek* Zászlóallya, minden harmadik nap kövérkezik szolgálatra. Ez, fetér zöld Mentét, fekete puliderű veres Nadrágot, és veres Mellyrevalót, sárga Tsizmát, 's fekete Tsákót visel; Tarsolyán ez a' három berű látszik: N. C. Z., az az: *Nobilitas Comitatus Zempliniensis* *). — 26-dikon bé vezetett a' két Korona-Örző Méltóság a' Korona-Szekrény látására. Ez egy karatlan veres selyem Széken áll a' Szoba közepén, meggy szín bársony szőnyeg alatt,

*) Ha a' Z. elől, az N. hátul, közben pedig a' C. helyett V. lett volna: úgy mindjárt lehetett volna, Magyar Jelentések is, a' Magyar oldalról függő Magyar Tarsolyra varrott Betűknek.

's 9 mázsánnyt nyom. — Az estvét tegnap B. Orczy László Úrnál, valamint Pünkösöd' második napján, az Ország Birájánál töltöttük. “

Béts.

Az Úr Napi Bútsú járáson jelen vólt a' Király, Ferentz és Alexander Fő Hertzegekkel együtt; a' több Fő Hertzegek, H. Dietrichstein házából nézték a' pompát: a' Királyné pedig a' H. Affzonyaival, az Udvari Játék néző helynek egyik ablakából. — Ezen hónap 2-dikán egy Generál Leánya esküdt itt bé a' *Salésiai* nevet viselő Apátság közzé: melly, nagy újság ugyan a' mi időnkben; de annál kevésbbé lehet tsudálni, mivel az említett Kisaffzony, 7 eszt. korától fogva szüntelen a' *Salésiai* Szűzeknél tartatott be zárva — (Ezen tárgyról, valamint a' Bútsú pompájáról is fokkal bővebben szándékoztunk írni: de a' Betűszedőnknek hírtelen lett változása miatt nem készíthettünk többet fél árkusnál.) — H. Coburg félbe szakasztatta Máj. 17-dikén a' *Bodon* ostromát tárgyzó minden készülleteinket; 's *Brabovánál* (*Prachova*) táborozott Seregünk' egy részének azt parantsolta, hogy *Oláh Ország* felé indullyon: hová meg is indúlt az 18-dikon. — B. *Herbert* a' vólt *Konstantzinápolyi* Követünk, *Bukarest* felé fogja innen egy hét múlva venni útját, hová úgy van elbocsátva, hogy, ha kívántatik, végezheszen részünkről, a' Törökökkel való Békeség eránt. — Nagyon hiszik itt, hogy a' *Prusszus*sal is fenn fogna az óhajtott Békeség maradni: melly nagy jó' eszközének az *Angliai* Udvart írják; 's ugyan azért reménylik fokban, hogy már *Anglia* és *Spanyol Ország* is eggyesek maradnának: mert azzal tartják, hogy a' *Spanyol*, oda nézett volna főképpen, az *Anglus*sal kezdendő Hadban, hogy azt *Austria*' nyakáról el fordíthassa: de mivel látja most, hogy még javát munkálódja *Anglia* az *Austriai* Háznak: ő is másképpen gondolkodik; annyival is inkább, mivel az *Angl. Udvar* még maga keres Békelléget, *Madrid*ba küldött Követe *Fitzherbert* által; *Frantzia* Ország pedig maga jobb volttaért mindent el követ, a' két Udvar között fenn forgó nehézségeknek el háríthatására. De *Spanyol Ország* sem örömet köt ki a' rajta fokszor diadalmaskodott *Anglus* ellen; most kívált, midőn néki is szűk a' kész pénze. — *Költ Bétsben*, Jún. 3. napj. 1790.